

TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TRYŠKIŲ KULTŪROS CENTRO IŠLAIDŲ EKONOMINĖS KLASIFIKACIJOS IR ŠAŅAUDŲ NAUDOJIMO APRAŠAS

IŠLAIDŲ IR ŠAŅAUDŲ KLASIFIKACIJA:

1. Vadovaujantis LR Finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsak. Nr. 1K-059 (LR finansų ministro 2019 m. rugpjūčio 6 d. įsakymo Nr. 1K-243 redakcija „Dėl LR valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ pakeitimo.

1.1. Pakeičiu II skyriaus „Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominė klasifikacija“ 2.2 papunktį ir jį išdėstau taip:

„2.2. Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1. Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1. Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1. Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.01. Mitybos išlaidos

2.2.1.1.1.02. Medikamentų ir medicininių prekių bei paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.05. Ryšių įrangos ir ryšių paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.06. Transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.07. Aprangos ir patalynės įsigijimo bei priežiūros išlaidos

2.2.1.1.1.11. Komandiruočių išlaidos

2.2.1.1.1.12. Gyvenamųjų vietovių viešojo ūkio išlaidos

2.2.1.1.1.14. Materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos išlaidos

2.2.1.1.1.15. Materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.16. Kvalifikacijos kėlimo išlaidos

2.2.1.1.1.17. Ekspertų ir konsultantų paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.20. Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.21. Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos

2.2.1.1.1.22. Reprezentacinės išlaidos

2.2.1.1.1.30. Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“.

Darbo užmokestis.

Darbo užmokestį sudaro visas darbo užmokestis, išmokamas institucijos darbuotojams, išskyrus darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas (2.1.2). Darbo užmokesčio išlaidas sudaro užmokestis pinigais ir (arba) natūra. Socialinio draudimo įmokos, išskaitomos iš darbo užmokesčio, taip pat įtraukiamos į šią kategoriją.

Į darbo užmokesčio pinigais straipsnį (2.1.1.1.1) įtraukiamos visos subjekto išlaidos, susijusios su jo darbo santykiais, t. y. pagrindinis darbo užmokestis, papildomas užmokestis už viršvalandžius, naktinį darbą ir darbą poilsio ir švenčių dienomis, darbo užmokestis mokymosi laikotarpiu, priedai, priemokos, premijos, metinis papildomas atlyginimas, išmokami atostoginiai, kompensacijos už nepanaudotas atostogas ar kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, dirbantis neterminuotą, terminuotą, laikiną, sezoninį, projektinį, autorinį ar kitokį darbą. Prie darbo užmokesčio pinigais priskiriamos socialinio draudimo įmokos, išskaitomos iš darbo užmokesčio, ir gyventojų pajamų mokesčio dalis, išskaitoma iš darbo užmokesčio, bei kitos išskaitomos sumos, išskyrus įmokas, nurodytas darbdavių socialinės paramos straipsnyje (2.7.3).

Darbo užmokesčio straipsniui priskiriamos visos darbo užmokesčio sąnaudos (**8701101 sąskaita**)

Pajamos natūra (2.1.1.1.2) – neatlygintinai, mainais arba lengvatine kaina (dirbančiajam dėl tam tikrų interesų arba sandorių įtakos nustatyta mažesne negu tikroji rinkos kaina) gautas nuosavybėn arba naudoti (neįgyjant nuosavybės teisės) turtas arba gautos paslaugos, taip pat kita gauta nauda (jei naudos davėjas turėjo tikslą naudą duoti tam tikram asmeniui), kai gauto turto, paslaugų arba kitos naudos ekvivalentas pinigine išraiška pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatas būtų priskiriamas pajamoms.

Prie darbo užmokesčio nepriskiriama būtinos darbdavių išlaidos, susijusios su gamybos procesu, pvz., išmokos arba kompensacijos, kuriomis atlyginamos darbuotojų kelionių, perkėlimo į kitą darbo vietą, persikraustymo ir pramogų išlaidos, kurias jie patiria vykdydami savo pareigas; darbo vietos įrengimo, dėl darbo pobūdžio būtino sveikatos tikrinimo ir darbo drabužių, dėvimų darbe, įsigijimo išlaidos; apgyvendinimo darbo vietoje paslaugų, kuriomis negali naudotis darbuotojų namų ūkių nariai (statybininkų vagonėliai, bendrabučiai ir pan.), įsigijimo išlaidos; specialaus maisto arba gėrimų, kurių reikia dėl ypatingų darbo sąlygų, įsigijimo išlaidos; darbuotojams mokamos išmokos už įrankių, įrangos arba specialių drabužių, kurių reikia darbui, pirkimą. Šios išlaidos priskiriamos prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidų grupei.“

Socialinio draudimo įmokų (2.1.2.1.1.1) straipsnį sudaro Socialinio draudimo įmokos – iš subjekto lėšų draudėjų (darbdavių) mokamos įstatymų nustatyto dydžio įmokos nuo darbuotojams apskaičiuoto darbo užmokesčio ir įmokos už darbuotojus, gaunančius mažesnę darbo užmokesį nei Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga. Šiam straipsniui nepriskiriamos įmokos, kurios išskaičiuojamos iš darbo užmokesčio (2.1.1.1.1.1). Soc. draudimo įmokų str. priskiriamos sąnaudos (**8702001 sąskaita**).

„2.2. Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos.

Šią kategoriją sudaro prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos, kurios grupuojamos (rodomos) pagal jų pobūdį. Šiam straipsniui nepriskiriamos prekių, įsigytų kaip ilgalaikis turtas (3.1), kurių savikaina yra ne mažesnė už Vyriausybės nustatytą minimalią viešojo sektoriaus subjekto ilgalaikio materialiojo turto vertę, prekių ir paslaugų, panaudotų materialiajam ir nematerialiajam turtui sukurti (3.1.1; 3.1.2), įsigijimo išlaidos, atsargų kūrimo ir įsigijimo išlaidos (3.1.3).

Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidas, kurias institucija patiria vykdydama savo veiklą, sudaro šie išlaidų straipsniai:

2.2.1.1.1.01. Mitybos išlaidos. Šiam straipsniui priskiriama maitinimosi išlaidų pinigine kompensacija darbuotojams, maisto produktų ir maitinimo paslaugų įsigijimo išlaidos, išskyrus išlaidas, kurios skirtos reprezentacijai. Nemokamo maitinimo išlaidos priskiriamos socialinei paramai natūra (2.7.2.1.1.2). Mitybos išlaidos priskiriamos kitų paslaugų sąnaudoms (**8712001 sąskaita**). Darbuotojams maitinimo kompensacija (sportininkams ir kt.), mokama iš **2211130** ekonominio straipsnio ir pripažįstama paslaugų sąnaudoms **8712001**.

2.2.1.1.1.02. Medikamentų ir medicininių prekių bei paslaugų įsigijimo išlaidos. Išlaidos medikamentams, medicininėms prekėms (įskaitant slaugai skirtas prekes, pvz., sauskėlnes, higieninius paketus, paklotus, dezinfekavimo servetėles ir pan.) ir medicininėms paslaugoms (gydytojų paslaugos) įsigyti (įskaitant darbuotojų sveikatos tikrinimą). Šio straipsnio paslaugų sąnaudos priskiriamos kitų paslaugų sąnaudoms **8712001 sąskaita**, o atsargų sąnaudos- sunaudotų atsargų savikainai **8710001 sąskaita**.

2.2.1.1.1.05. Ryšių įrangos ir ryšių paslaugų įsigijimo išlaidos. Ryšių paslaugų (internetu, telefonu, fakso, pašto siuntimo, pašto ženklai ir kitų ryšių paslaugų), ryšio linijos įrengimo, taip pat telefonų (įskaitant mobiliuosius telefonus) ir kitos ryšių įrangos įsigijimo, remonto, nuomos išlaidos ir pan.

Šiam straipsniui priskiriamos visos išlaidos, kurios finansinėje apskaitoje registruojamos ryšių paslaugų sąnaudose (**8704004 sąskaitoje**)

2.2.1.1.1.06. Transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos. Nuosavybės, patikėjimo teise valdomų, naudojamų pagal nuomos arba panaudos sutartis automobilių ir kitų transporto priemonių degalų, nuomos, eksploatavimo, remonto bei prekių, susijusių su transporto priemonių remontu, įsigijimo, transporto draudimo, parkavimo, apsaugos sistemos

(signalizacijos) įrengimo, technikos transportavimo, krovinių pervežimo, transporto priemonės perkėlimo keltu ir kitos panašios išlaidos. Taip pat priskiriamos kompensacijos darbuotojams, naudojantiems netarnybinius automobilius tarnybos reikmėms, trečiųjų šalių suteiktų transporto paslaugų išlaidos (įskaitant taksi paslaugas), išskyrus atvejus, kai komandiruotės metu transporto paslaugos perkamos iš trečiųjų šalių arba mokama kompensacija degalų įsigijimo ir automobilio nusidėvėjimo išlaidoms padengti (2.2.1.1.1.11), ir atvejus, kai perkamos transporto paslaugos užsienio valstybių asmenims, delegacijoms, svečiams ir juos lydintiems asmenims vežti (2.2.1.1.1.22). Šiame straipsnyje registruojamos visos išlaidos, kurias finansinėje apskaitoje registruojame į transporto sąnaudas (**8706001 sąskaita**).

2.2.1.1.1.07. Aprangos ir patalynės įsigijimo bei priežiūros išlaidos. Patalynės, specialių drabužių, uniformų ir kitos aprangos bei avalynės įsigijimo, skalbimo, tvarkymo ir nuomos išlaidos, neįskaitant tų išlaidų, kurios priskiriamos paramai natūra (2.7). Paslaugų išlaidoms pripažįstamos kitų paslaugų sąnaudos (**8712001 sąskaita**), o atsargų – (**8710001 sąskaita**).

2.2.1.1.1.11. Komandiruočių išlaidos. Institucijos darbuotojų komandiruočių šalies viduje ir užsienyje ir su jomis susijusios apgyvendinimo, maitinimo, dienpinigių išlaidos, įskaitant transporto paslaugų pirkimo iš trečiųjų šalių išlaidas. Šiam straipsniui priskiriamos komandiruotės metu patirtos šios išlaidos: tarnybinio transporto degalų, taip pat kai naudojant netarnybinių transportą mokama kompensacija degalams įsigyti ir automobilio nusidėvėjimo išlaidoms padengti, ryšio paslaugų išlaidos bei kitos su komandiruote susijusios patirtos išlaidos, kurių apmokėjimas nustatytas Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėse. Jei komandiruotė susijusi su kvalifikacijos kėlimu, visos su komandiruote susijusios išlaidos, išskyrus mokesťį už kvalifikacijos kėlimą (2.2.1.1.1.16), priskiriamos šiam straipsniui. Šiam straipsniui nepriskiriamas komandiruotės metu mokamas darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos.

Visos išlaidos pripažįstamos komandiruočių sąnaudomis (**87050011 sąskaita**).

2.2.1.1.1.12. Gyvenamųjų vietovių viešojo ūkio išlaidos. Šiam straipsniui priskiriamos gyvenamųjų vietovių tvarkymo, gatvių ir jų apšvietimo, parkų, žaliųjų plotų ir želdinių priežiūros (išskyrus įsigyjamus parkų ir skverų želdinius, kurie pagal 16-ąją viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 1K-233 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 16-ojo standarto patvirtinimo“, nuostatas pripažįstami biologiniu turtu (3.1.5.1.1.3)), vandens telkinių ir paplūdimių valymo, pakrančių tvirtinimo, viešųjų pirčių, viešųjų tualetų, suoliukų priežiūros išlaidos ir kitos smulkių viešųjų objektų priežiūros darbų bei šiems darbams atlikti reikalingų prekių įsigijimo išlaidos. **Šiam straipsniui nepriskiriamos išlaidos įstaigai priklausanti teritorijai tvarkyti, kurios priskiriamos kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.30).**

2.2.1.1.1.14. Materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos išlaidos. Šiam straipsniui priskiriamos turto (pramonės, prekybos įrangos, medicininės įrangos, žemės ūkio technikos, įrenginių, statybinės technikos, nekilnojamojo turto ir kito turto) nuomos išlaidos. Taip pat priskiriamas institucijų ir įstaigų, sudariusių administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto valdymo ir priežiūros paslaugų sutartis su centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoju, mokamas atlygis centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui už administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto valdymo ir priežiūros paslaugas, apimantis ir nuo jo apskaičiuotą pridėtinės vertės mokesťį, ir turto nusidėvėjimo sąnaudas. Šiam straipsniui nepriskiriamos ilgalaikio turto finansinės nuomos (lizingo) išlaidos (3.1.4), ryšių įrangos nuomos išlaidos, kurios priskiriamos ryšių įrangos ir ryšių paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.05), transporto priemonių nuomos išlaidos, kurios priskiriamos transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.06), aprangos nuomos išlaidos, kurios priskiriamos aprangos ir patalynės įsigijimo bei priežiūros išlaidoms (2.2.1.1.1.07), informacinių technologijų prekių nuomos išlaidos, kurios priskiriamos informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.21).

Turto nuomos sąnaudos apskaitomos (**8711001 sąskaitoje**).

2.2.1.1.1.15. Materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos. Priskiriamos materialiojo turto ir ūkinio inventoriaus remonto darbų ir techninės priežiūros išlaidos ir išlaidos prekėms, kurios reikalingos paprastojo remonto darbams atlikti. Taip pat

priskiriamos priežiūros ir paprastojo remonto darbų, kurie atliekami siekiant naudoti materialųjį turtą jo numatyto tarnavimo laikotarpiu ir kurie nekeičia turto vertės ir jo funkcinių galimybių, bet palaiko jo gerą arba atkuria ankstesnę būklę. Šiam išlaidų straipsniui nepriskiriamos išlaidos ryšių įrangos remonto darbams, kurios priskiriamos ryšių įrangos ir ryšių paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.05), išlaidos transporto priemonių remonto darbams, kurios priskiriamos transporto išlaidoms ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.06), taip pat nepriskiriamos išlaidos kompiuterinės technikos remonto darbams, kurios priskiriamos informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.21).

Šiame straipsnyje sąnaudos pripažįstamos turto einamojo remonto **sąskaitoje 8708001**.

2.2.1.1.1.16. Kvalifikacijos kėlimo išlaidos. Kvalifikacijos kėlimo išlaidos apima darbuotojų profesinės kvalifikacijos, įgūdžių, žinių tobulinimo išlaidas. Prie šių išlaidų taip pat priskiriamos išlaidos darbuotojų stažuotėms organizuoti, seminarams, konferencijoms, kursams, pratyboms, paskaitoms rengti ir pan.

Kvalifikacijos kėlimo sąnaudos apskaitomos **8707001 sąskaitoje**- kvalifikacijos kėlimo sąnaudos.

2.2.1.1.1.17. Ekspertų ir konsultantų paslaugų įsigijimo išlaidos. Šiam straipsniui priskiriamos išlaidos už ekspertų ir konsultantų suteiktas intelektines paslaugas: atliktas galimybių studijas, mokslinius, statistinius, ekonominius, sociologinius, laboratorinius ir kitus tyrimus, studijas, analizes, vertinimus, audito įmonių atliekamus auditus, teisinės paslaugas, finansų konsultacines paslaugas ir pan. Šiam str. priskiriamos kitų paslaugų sąnaudos (**8712001 sąskaita**)

2.2.1.1.1.20. Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos. Šildymo išlaidos, įskaitant šildymui skirto skystojo ir kietojo kuro įsigijimo, atvežimo, paruošimo išlaidas; elektros energijos, skirtos apšvietimui, šildymui ir kitoms reikmėms, išlaidos, vandentiekio ir kanalizacijos paslaugų apmokėjimo, šiukšlių išvežimo išlaidos ir pan.

Šiame straipsnyje registruojamos išlaidos, kurios pripažįstamos komunalinių paslaugų sąnaudoms pagal atskiras paslaugų rūšis (**8704xxx sąskaita**).

2.2.1.1.1.21. Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos. Šiam straipsniui taip pat priskiriamos informacinių technologijų prekių nuomos išlaidos. Informacinių technologijų prekių įsigijimo išlaidos apima kompiuterinės technikos ir kompiuterinės technikos dalių įsigijimo išlaidas, monitorių, spausdintuvų, kopijavimo bei daugiafunkcinių aparatų, projektorių, spausdintuvų dažų, tonerių, USB laikmenų ir kitas informacinių technologijų prekių įsigijimo išlaidas.

Informacinių technologijų paslaugų įsigijimo išlaidos apima:

Taikomosios ir sisteminės programinės įrangos administravimo, priežiūros ir modifikavimo paslaugų įsigijimo išlaidas, išskyrus išlaidas, kai yra didinama nematerialiojo turto vertė (3.1.2.1.1.2).

Programinės įrangos licencijų priežiūros, palaikymo ir kitų panašių paslaugų įsigijimo bei licencijų nuomos (licencijų termino pratęsimo) išlaidas, išskyrus atvejus, kai pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. 1K-238 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 13-ojo standarto patvirtinimo“ nuostatas tokia nuoma būtų laikoma licencijų įsigijimu (3.1.2.1.1.2).

Informacinių ir ryšių technologijų infrastruktūros: tarnybinėms stotims (fizinėms ir virtualioms), elektroninių ryšių tinklams (fizinėms ir loginėms) bei užkardoms valdyti skirtos programinės įrangos priežiūros ir administravimo paslaugų įsigijimo išlaidos.

Sąnaudos už paslaugas apskaitomos kitų paslaugų sąnaudose (**8712001 sąskaita**), o atsargos- sunaudotų atsargų savikaina (**8710001 sąskaita**).

2.2.1.1.1.22. Reprezentacinės išlaidos. Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos, skiriamos reprezentacijai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 919 „Dėl reprezentacinių išlaidų“, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 3 d. nutarimu Nr. 990 „Dėl reprezentavimo fondų“, išskyrus iš reprezentavimo fondų skiriamas pašalpas asmenims, patyrusiems sužalojimų stichinių nelaimių metu, kurios rodomos kitų išlaidų straipsnyje (2.8).

Sąnaudas apskaityti sunaudotų atsargų savikainos (**8710001 sąskaita**), o išlaidos- (**8712001 sąskaita**).

2.2.1.1.1.30. Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos. Šis straipsnis apima visas kitas, nepamintas 2.2.1.1.1.01–2.2.1.1.1.22 straipsniuose, prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidas. Šiam straipsniui priskiriami mokesčiai bankams už pavedimus, išlaidos už registro paslaugas, kanceliarinės prekės, popierius higieniniai laboratoriniai tyrimai, seminarų metu kavos pertraukos rengimo išlaidos (tiek rengiamos pačių, tiek perkamos iš tiekėjų), kopijavimo paslaugos, automobilių registravimo ir išregistravimo paslaugos ir kitas jų paslaugas, komisiniai mokesčiai, kasmetiniai (periodiniai) narystės mokesčiai (mokami siekiant gauti tam tikras paslaugas) tarptautinėms ir kitoms organizacijoms, išlaidos spaudos prenumeratai, ūkinio inventoriaus įsigijimo išlaidos, draudimo įmokos, išskyrus transporto priemonių draudimą, kuris priskiriamas transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.06), ir pan.“

Prenumerata, turto ir darbuotojų draudimas, banko paslaugos, laboratoriniai tyrimai ir kt. panašios išlaidos ir visos anksčiau išvardytos išlaidos, priskiriami kitoms paslaugoms ir apskaitomos (**8712001 sąskaitoje**), o atsargos (**20xxxxx sąskaita**)- sunaudotų atsargų (**8710001 sąskaitoje**).

1.2.4. Pakeičiu 2.5.3 papunktį ir jį išdėstau taip:

„2.5.3. Dotacijas kitiems valdžios sektoriaus subjektams (2.5.3.1 – dotacijas kitiems valdžios sektoriaus subjektams einamiesiems tikslams, 2.5.3.2 – dotacijas kitiems valdžios sektoriaus subjektams turtui įsigyti) sudaro pervedamos lėšos pinigais arba pagalba prekėmis, paslaugomis ar turtu teikiant bendrą paramą kitiems valdžios sektoriaus subjektams arba savivaldybėms finansuojant valstybės perduotas ir savivaldybių savarankiškas funkcijas, kurias administruoja lėšas gaunanti savivaldybė. Į šią grupę taip pat įtraukiamos valstybės biudžeto lėšos, pervedamos į Valstybinio socialinio draudimo fondą (įskaitant valstybės biudžeto asignavimus bazinei pensijų daliai finansuoti), Privalomojo sveikatos draudimo fondą, Rezervinį (stabilizavimo) fondą ir kitus fondus, išskyrus valstybės biudžeto įmokas į Privalomojo sveikatos draudimo fondą ir Valstybinį socialinio draudimo fondą už valstybės biudžeto lėšomis draudžiamus asmenis, kurios priskiriamos socialinei paramai (socialinės paramos pašalpos) (2.7.2.1).“

1.2.5. Pakeičiu 2.7.2 papunktį ir jį išdėstau taip:

„2.7.2. Socialinė parama (socialinės paramos pašalpos) ir rentos – pervedamos lėšos namų ūkių poreikiams patenkinti ne per socialinio draudimo sistemą. Socialinės paramos pašalpos gali būti išmokėtos tada, kai socialinio draudimo sistema neturi galimybių išspręsti ypatingų atvejų, atitinkami namų ūkiai nedalyvauja esamoje socialinio draudimo sistemoje arba socialinio draudimo pašalpos pasirodo netinkamos konkrečioms poreikiams patenkinti. Šiam straipsniui priskiriama:

teisės aktų nustatyta tvarka skiriamos kompensacinės išmokos teatrų ir koncertinių įstaigų kūrybiniais darbuotojams,

išmokos mokinio reikmėms,

socialinio draudimo įmokos, pervedamos į pensijų fondus, ir draudimo valstybės lėšomis socialinio draudimo pensijai ir nedarbingumui gauti įmokos,

valstybės biudžeto įmokos į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis, socialinio draudimo pensijos kompensavimo iš valstybės biudžeto lėšos ir kitos teisės aktuose nustatytos kompensacijos,

rentos (Prezidentui, signatarams, sportininkams ir kt.),

valstybinės pensijos ir kitos pensijos, mokamos ne per socialinio draudimo sistemą,

ilgalaikio darbo išmokos, mokamos pagal Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymą, šioms išmokoms, susijusioms su darbo santykiais sąnaudos pripažįstamos, darbo užmokestis- **8701101** ir soc. draudimas **8702001** sąskaitos.

socialinei paramai (socialinės paramos pašalpos) natūra priskiriamos išlaidos:

nemokamo maitinimo,

nemokamo vežimo,

Gamybos kaštai- kitos socialinių išmokų sąnaudos (8251001 sąskaita);

kompensacijų už šildymą,

savivaldybių (pagal sudarytas sutartis su senelių globos įstaigomis) patiriamos pagyvenusių žmonių apgyvendinimo senelių globos namuose paslaugų ir kitų susijusių paslaugų (pvz., maitinimo, užimtumo organizavimo ir pan.) įsigijimo išlaidos ir pan.

Sąnaudos apskaitomos kitų socialinių išmokų (**8251001 sąskaita**), išskyrus susijusias su darbo santykiais.

2.7.3. Darbdavių socialinė parama – išmokos, išieitinės kompensacijos iš darbdavio lėšų, kurios pervedamos ne per socialinio draudimo sistemą, t. y. valstybės institucijų ir įstaigų mokama socialinė parama pinigais arba teikiama natūra savo darbuotojams (arba darbuotojų, gaunančių pašalpas, paveldėtojams ir išlaikytiniams), sąnaudos pripažįstamos kaip sąnaudos, susijusios su darbo santykiais **8701101** ir soc. draudimas **8702001**. Gali būti teikiamos tokios paramos rūšys:

nenutrūkstamas darbo užmokesčio mokėjimas ligos atveju (už pirmas dvi ligos dienas);

išmokos įvykus nelaimingam atsitikimui;

išmokos namų ūkiams, išmokos studijoms ir kt. išmokos;

su darbu užsienyje susijusių išlaidų kompensacijos;

parama esant sunkiai materialinei būklei, mirties ir kitais atvejais;

bendros medicininės išlaidos, nesusijusios su darbuotojų darbu;

išlaidos už buvimą sanatorijose ir pensionuose;

žalos dėl profesinės ligos atlyginimo lėšos.

Sąnaudas už ligos dienas pripažinti ligos pašalpų sąnaudoms (8701201 sąskaita), o sąnaudos už materialines pašalpas ir mirties pašalpas į kitų socialinių išmokų sąnaudas (**8251001** sąskaita).

2.8. Kitos išlaidos – kitos išlaidos gali būti teikiamos valdžios ir ne valdžios sektoriams.

Šiame straipsnyje rodomos išlaidos, kurios nepriskirtos anksčiau išvardytoms išlaidų grupėms.

Kitos išlaidos klasifikuojamos į kitas išlaidas einamiesiems tikslams (2.8.1.1.1.2) ir kitas išlaidas turtui įsigyti (pervedamas lėšas) (2.8.1.2).

Kitoms išlaidoms einamiesiems tikslams (2.8.1.1) gali būti priskiriamos:

- stipendijos (2.8.1.1.1.1);

- išlaidos dėl neigiamos valiutos kurso įtakos (priskiriamos visos išlaidos dėl valiutos pokyčio) (2.8.1.1.1.3).

Kitoms išlaidoms kitiems einamiesiems tikslams (2.8.1.1.1.2) priskiriama:

išmokos ne pelno institucijoms, aptarnaujančioms namų ūkius, savanoriškos aukos ir kitos reguliariai arba periodiškai mokamos išmokos. Tokias lėšas turėtų sudaryti ne pelno institucijų, aptarnaujančių namų ūkius, gamybos išlaidos arba lėšos, iš kurių einamieji pervedimai būtų atliekami rezidentų arba nerezidentų šeimoms socialinės paramos pašalpos forma. Ši kategorija taip pat apima pervedimus natūra – maistą, drabužius, užklotus ir vaistus labdaros organizacijoms, kurios išskirsto šią paramą namų ūkiams;

kitos išlaidos klasifikuojamos į kitas išlaidas einamiesiems tikslams (gamybos kaštai, brandos egzaminai, gautiems iš NMA, VMI pervedamos tikslinės lėšos (higienos pasai ir kt.), teismų paskirtos baudos ir delspinigiai, iš ministerijų gaunamas tikslinis finansavimas ir kt.

tikslinės paskirties negražintinos lėšos, skirtos konkrečiai veiklai ar funkcijoms vykdyti ir pervedamos įmonėms ir ne pelno institucijoms siekiant visiškai ar iš dalies padengti jų veiklos einamąsias išlaidas;

kompensacijos už nuostolius arba sužalojimus. Taip pat kompensacijos už valstybės išperkama nekilnojamąjį turtą. Šios kompensacijos gali būti privalomos, paskirtos teismų arba savanoriškos;

baudos ir delspinigiai - laiku nesumokėtas skolas už paslaugas, prekes ir kt. įsipareigojimus, sąnaudos finansinės investicijos **-8920001**. Šiam straipsniui nepriskiriamos mokesčių administratoriaus skiriamos baudos ir delspinigiai už tyčinį vengimą arba vėlavimą mokėti mokesčius, jeigu jų negalima atskirti nuo mokesčių;

apdovanojimai ir premijos (sportininkams, kultūros ir meno atstovams, t. t.);

nelegaliai atvykusių žmonių išsiuntimo iš šalies išlaidos.

Į kitas išlaidas einamiesiems tikslams neįtraukiamas projektų, finansuojamų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų ir bendrojo finansavimo programų, išlaidų pridėtinės vertės

mokestis, kuris turi būti nurodomas tuose išlaidų straipsniuose, iš kurių numatoma atsiskaityti už įsigytas prekes, turtą, suteiktas paslaugas ar atliktus darbus.

Į kitų išlaidų turtui įsigyti (pervedamų lėšų) (2.8.1.2) straipsnį įtraukiama:

išlaidos atidėjiniams pagal standartines garantijas (garantijos studentų paskoloms, Žemės ūkio paskolų garantijų fondo teikiamos garantijos);

prisiimta skola abipusiu susitarimu; mokamos garantijos, kai įmonė, gavusi paskolą su valstybės ar savivaldybės garantija, negali laiku sumokėti kreditoriui;

Šaunaudas pripažinti:

Brandos egzaminai – darbo užmokestis (8701101 sąskaita, Sodra (8702001 sąskaita);

VMI pervedamos lėšos (higienos pasai ir kt.) pagrindinės veiklos kitų paslaugų šaunaudos **(8712001 sąskaita);**

Kitiems tikslams gautas finansavimas, šaunaudas pripažinti pagal jų pobūdį ir paskirtį.

2.9. Pervedamos Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos. Šią kategoriją sudaro subsidijos iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų (ne valdžios sektoriui) (2.9.1) ir pervedamos Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos (2.9.2).

Subsidijos iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų (ne valdžios sektoriui) (2.9.1) naudojamos tiesioginiams išmokoms, pvz., tiesioginiams išmokoms iš Lietuvos kaimo plėtros programos priemonių žemės ūkio veiklos subjektams.

Pervedamas Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo (nacionalinių) lėšas (2.9.2) naudoja Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų asignavimų valdytojai, kurie pveda Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšas projektams įgyvendinti. Prie šių išlaidų priskiriamos:

Išlaidos einamiesiems tikslams (2.9.2.1), t. y. einamiesiems tikslams savivaldybėms (2.9.2.1.1.1), einamiesiems tikslams **kitiems valdžios sektoriaus subjektams (2.9.2.1.1.2)**. Finansavimas Europos ir tarptautiniams projektams vykdyti, lėšos naudojamos darbo užmokesčiui ir sodros įmokoms, bei kitoms pagal tikslinę paskirtį lėšoms.

Šaunaudas priskirti pagal lėšų pobūdį ir paskirtį.

Išlaidos turtui įsigyti (2.9.2.2), t. y. investicijų, skirtų savivaldybėms turtui įsigyti (2.9.2.2.1.1), investicijų kitiems valdžios sektoriaus subjektams turtui įsigyti (2.9.2.2.1.2).

MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO IŠLAIDOS

„Prie ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidų priskiriami mokėjimai už tokį turtą ir atliktų šio turto esminio pagerinimo darbų išlaidos, išskyrus kultūros vertybių tvarkomųjų statybos ir tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidas, kurios priskiriamos materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidoms (2.2.1.1.1.15).“

Esminio pagerinimo darbai – darbai, kuriais padidinama turimo ilgalaikio turto funkcijų apimtis arba reikšmingai pailginamas nustatytas jo naudingo tarnavimo laikas ir (arba) pagerinamos naudingosios savybės.

3.1.1. Ilgalaikio materialiojo turto kūrimo ir įsigijimo išlaidos. Ilgalaikis materialusis turtas – materialusis turtas, atitinkantis visus šiuos kriterijus: skirtas tam tikroms savarankiškoms funkcijoms atlikti, t. y. prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams; numatomas naudoti ilgiau nei vienus metus daugiau negu vieną veiklos ciklą; jo įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra ne mažesnė už Vyriausybės nustatytą minimalią viešojo sektoriaus subjekto ilgalaikio materialiojo turto vertę (įsigijimo ar pasigaminimo savikainą). Paskutinis kriterijus netaikomas nekilnojamajam turtui, kilnojamosioms kultūros vertybėms, kitoms vertybėms, transporto priemonėms ir šaunamiesiems ginklams, išskyrus vienkartinio naudojimo.

Nebaigta statyba. Projektavimo, statybos, konservavimo, montavimo ir kitos panašios išlaidos, padarytos, iki ilgalaikio materialiojo turto vienetas bus paruoštas naudoti, kaip yra numatęs subjektas.

Žemės įsigijimo išlaidos (3.1.1.1.1.1) – žemės įsigijimo išlaidoms nepriskiriami pastatų ir kitų statinių, pastatytų ant šios žemės arba nutiestų per tą žemę, kaip administraciniai pastatai, keliai ir tuneliai; sodai; žemės gelmių išteklių; neįdirbti ar nekultivuoti biologiniai išteklių; vandens išteklių, kiti mineraliniai išteklių žemės gilumoje.

Didesnio žemės pagerinimo, kai tai negali būti fiziškai atskirta nuo žemės, vertė įskaitoma į žemės įsigijimo išlaidų straipsnį. Tokiu pagerinimu laikomas žemės kiekio, kokybės arba derlingumo padidinimas arba kelio jos pablogėjimui užkirtimas. Tai galėtų būti iš jūros numelioruota žemė pastatant užtvankas, pylimus nuo jūros potvynių arba dambas; iškirsti miškai, kad žemė būtų panaudota gamyboje pirmą kartą; nusausintos pelkės; molai, pylimai arba kitos užkardos, pastatytos nuo potvynių.

Nereikšmingų (trumpalaikio naudingumo) žemės gerinimo darbų išlaidos priskiriamos prie straipsnių 2.2.1.1.1.15. „Materialiojo turto paprastojo remonto išlaidos“ arba 2.2.1.1.1.12. „Gyvenamųjų vietovių viešojo ūkio išlaidos“.

Prie pastatų ir statinių įsigijimo išlaidų priskiriamos gyvenamųjų namų įsigijimo išlaidos (3.1.1.2.1.1), negyvenamųjų pastatų įsigijimo išlaidos (3.1.1.2.1.2), infrastruktūros ir kitų statinių įsigijimo išlaidos (3.1.1.2.1.3). Prie pastatų ir statinių priskiriami ir statiniai bei pastatai, įtraukti į Kultūros vertybių registrą, ir kiti kultūrinę vertę ar visuomeninę reikšmę turintys statiniai.

Gyvenamųjų namų įsigijimo išlaidos (3.1.1.2.1.1) – pastatų, kurie dažniausiai arba visada naudojami kaip gyvenamoji vieta, įskaitant garažus ir kitus susijusius statinius, kurie naudojami kaip pagrindinė gyvenamoji vieta, įsigijimo išlaidos. Šiam straipsniui taip pat priskiriami gyvenamosios paskirties (skirti įvairių socialinių grupių asmenims) pastatų (namų) – bendrabučių, vaikų namų, prieglaudų, globos namų, šeimos namų, vienuolynų ir pan., gyvenamųjų namų, įsigytų kariniam personalui, nes jie naudojami taip pat kaip ir civilių gyventojų įsigyti gyvenamieji namai, įsigijimo išlaidos.

Negyvenamųjų pastatų įsigijimo išlaidos (3.1.1.2.1.2) – visų pastatų, išskyrus gyvenamuosius namus, įsigijimo išlaidos. Į šį straipsnį gali būti įtraukiami šių paskirčių pastatų įsigijimo išlaidos: administracinės, viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo, transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo, kultūros, mokslo, gydymo, poilsio, sporto, religinės, specialiosios paskirties, pagalbinių ūkio ir kitos paskirties.

Į infrastruktūros ir kitų statinių įsigijimo išlaidų (3.1.1.2.1.3) straipsnį įtraukiamos visų statinių, išskyrus gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus, įsigijimo išlaidos. Tai:

- greitkelių, gatvių, kelių, tiltų, estakadų, tunelių ir kitų kelio statinių, geležinkelių;
- uostų, dambų;
- kanalizacijos ar nutekamųjų vamzdžių ir kitų vandentiekio įrenginių;
- melioracijos statinių;
- šachtų, tunelių ir kitų statinių, susijusių su iškasenų gavyba;
- ryšių linijų, elektros linijų, naftotiekų; statinių, susijusių su sportu ir poilsiu (aikštynai, stadionai).

Mašinų ir įrenginių įsigijimo išlaidos (3.1.1.3) skirstomos į transporto priemonių įsigijimo išlaidas (3.1.1.3.1.1), kitų mašinų ir įrenginių įsigijimo išlaidas (3.1.1.3.1.2), ginklų ir karinės įrangos įsigijimo išlaidas (3.1.1.3.1.3). Gamybos mašinos ir įrenginiai, kurie yra pastato arba kitokio statinio sudėtinė dalis, įtraukiami į pastato arba statinio, o ne į mašinų ir įrenginių vertę, kompiuterinės techninės ir elektroninių ryšių įrangos įsigijimo išlaidas (3.1.1.3.1.4), - bendros ir specialios paskirties mašinų; biuro, apskaitos įrangos; elektros mašinų; radijo, televizijos ir ryšių įrenginių; medicinos prietaisų; tikslų ir optinių instrumentų; baldų; sieninių ir rankinių laikrodžių; sporto prekių įsigijimo išlaidos.

Į kompiuterinės techninės ir elektroninių ryšių įrangos įsigijimo išlaidų (3.1.1.3.1.4) straipsnį įtraukiamos kompiuterinės techninės ir elektroninių ryšių įrangos, t.y. fizinės informacinių ir ryšių technologijų infrastruktūros (duomenų centrų, elektroninių ryšių tinklų įrangos, kompiuterinių darbo vietų įrangos ir kitos informacinių technologijų įrangos), įsigijimo išlaidos.

Transporto priemonių įsigijimo išlaidos (3.1.1.3.1.1) – lengvųjų ir krovininių automobilių, autobusų ir kitų motorinių transporto priemonių, kurių privaloma teisinė registracija, skirtų žmonėms

ir kroviniams pervežti; įskaitant priekabų ir puspriekabių, laivų, geležinkelių lokomotyvų ir riedmenų, lėktuvų, motociklų ir kitų, įsigijimo išlaidos.

„Į kitų mašinų ir įrenginių įsigijimo išlaidų (3.1.1.3.1.2) straipsnį įtraukiamos visų mašinų ir įrenginių, išskyrus transporto priemones, – bendros ir specialios paskirties mašinų; biuro, apskaitos įrangos, kompiuterinės technikos (fizinės informacinių ir ryšių technologijų infrastruktūros (duomenų centrų, elektroninių ryšių tinklų įrangos, kompiuterinių darbo vietų įrangos ir kitos informacinių technologijų technikos)); elektros mašinų; radijo, televizijos ir ryšių įrenginių; medicinos prietaisų; tikslų (precizinių) ir optinių instrumentų; baldų; sieninių ir rankinių laikrodžių; sporto prekių įsigijimo išlaidos.“

Ginklų ir karinės įrangos įsigijimo išlaidos (3.1.1.3.1.3). Karinės įrangos – transporto priemonių ir kitos įrangos, kurias galima naudoti tik kariniais tikslais, pvz., karo laivai, povandeniniai laivai, karo orlaiviai, tankai, raketų transportavimo ir leidimo įrenginiai ir kiti, įsigijimo išlaidos. Taip pat į šį straipsnį įtraukiamos didelę naikinamąją galią turinčių balistinių raketų, galinčių turėti ilgalaikį atgrasomąjį poveikį puolančioms pajėgoms įsigijimo išlaidos.

Ginklų ir karinės įrangos įsigijimo išlaidos (3.1.1.3.1.3). Karinės įrangos – transporto priemonių ir kitos įrangos, kurias galima naudoti tik kariniais tikslais, pvz., karo laivai, povandeniniai laivai, karo orlaiviai, tankai, raketų transportavimo ir leidimo įrenginiai ir kiti, įsigijimo išlaidos. Taip pat į šį straipsnį įtraukiamos didelę naikinamąją galią turinčių balistinių raketų, galinčių turėti ilgalaikį atgrasomąjį poveikį puolančioms pajėgoms įsigijimo išlaidos.

Transporto priemonių, įrangos ir objektų, kuriuos galima panaudoti ir civiliniais, ir kariniais tikslais, pvz., karinių aerodromų, doku, karo specialiųjų mokyklų, ligoninių ir buveinių, įsigijimas laikomas ilgalaikio turto įsigijimu ir jo išlaidos rodomos atitinkamuose straipsniuose.

Šaudmenų, raketų, bombų ir kitų vienkartinį objektų, panaudojamų ginkluose ar ginklų sistemose, įsigijimas priskiriamas karinėms atsargoms (3.1.3.2.1.5. straipsnis „Karinės atsargos“).

Kultūros ir kitų vertybių įsigijimo išlaidos (3.1.1.4) – į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų vertybių, nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo, kuri siekiama išsaugoti kaip kultūros paveldą, bibliotekos fondo, apimančio senus, retus ir ypač vertingus spaudinius ir rankraščius, kitus senus vertingus dokumentus, muziejų fondo vertybių, išskyrus biologinį turta, gamybai ir vartojimui nenaudojamų vertingų dirbinių ir jų kolekcijų, kurie normaliomis jų laikymo sąlygomis ilgai negenda ir kurių vertė, tikimasi, didės, įsigijimo išlaidos.

Kultūros ir kitų vertybių įsigijimo išlaidos (3.1.1.4) skirstomos į muziejinių vertybių įsigijimo išlaidas (3.1.1.4.1.1), antikvarinių ir kitų meno kūrinių įsigijimo išlaidas (3.1.1.4.1.2) ir kitų vertybių įsigijimo išlaidas (3.1.1.4.1.3).

Prie kitų vertybių įsigijimo išlaidų priskiriami gamybai ir vartojimui nenaudojamų vertingų dirbinių ir jų kolekcijų, išskyrus kultūros vertybes, kurie normaliomis jų laikymo sąlygomis ilgai negenda ir kurių vertė, tikimasi, didės, pvz., vertingų kolekcijų ir juvelyrinių dirbinių, pagamintų iš brangakmenių ir tauriųjų metalų, įsigijimo išlaidos.

„Kito ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo išlaidų (3.1.1.5) straipsniui priskiriamos įvairaus kito ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo išlaidos, kai turtas nepriskirtas prie kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių (pvz., bibliotekų fondai, scenos meno priemonės, muzikos instrumentai ir pan., jeigu jie nepriskirti prie kilnojamųjų kultūros vertybių).“

Ilgalaikiam materialiajam turtui apskaitomos ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos (**8703002 sąskaita**, o bibliotekų fondams, juos nurašant- nurašytų sumų sąnaudos **8709002 sąskaita**).

3.1.2. Nematerialiojo turto kūrimo ir įsigijimo išlaidos. Nematerialiojo turto įsigijimo išlaidas sudaro kompiuterinės programinės įrangos, kompiuterinės programinės įrangos licencijų (3.1.2.1.1.2); patentų (3.1.2.1.1.3); autorinių teisių į literatūros ir meno kūrinių originalus (3.1.2.1.1.4) ir kito nematerialaus turto (3.1.2.1.1.5) įsigijimo išlaidos. Vienas iš nematerialiojo turto pripažinimo kriterijų – subjektas turi teisę tuo turtu disponuoti (įskaitant teisę apriboti juo naudotis kitiems) ir jį kontroliuoti. Subjektas kontroliuoja turta, jei turi teisę gauti iš jo ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais. Galimybė kontroliuoti turta gali priklausyti nuo juridinių teisių į tą turta atsiradimo arba nuo jų pasikeitimo.

Kito nematerialiojo turto įsigijimo straipsniui (3.1.2.1.1.5) priskiriama žemėlapių originalų, geodezinių tinklų planų, teritorijų planavimo detaliųjų ir specialiųjų dokumentų ir pan. ir kito 3.1.2.1.1.2–3.1.2.1.1.4 straipsniuose nepaminėto nematerialaus turto įsigijimo išlaidos.

Nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudos apskaitomos (**8703001 sąskaitoje**).
